

چرا از حافظ فال می گیریم؟

محمدعلی اسلامی ندوشن درباره تفال به حافظ می گوید: حافظ اگر تا این پایه مورد قبول مردم قرار گرفته، برای آن است که الگوی وجدان آگاه و ناآگاه ایرانی بوده و مردم صدای درون خود را از زبان او می شنوند و حیرت می کنند از این که او آن گونه به سراچه ضمیر آنان راه یافته.

به گزارش ایستا، کانال دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن در آستانه شب یلدا گفتار صوتی‌ای را از این نویسنده و چهره پیشکسوت فرهنگی به اشتراک گذاشته که درباره تفال به حافظ می گوید.

او پرسش «چرا از حافظ فال می گیرند؟» را مهم ترین سوالی می داند که بشود درباره حافظ مطرح کرد و اظهار می کند: همه خصوصیات دیگر این مرد بر گرد این مسئله الان گره خورده است؛ برای این که یک وجه استثنایی است در مورد حافظ که تنها کتابی است که در زبان فارسی از فال گرفته می شود. ما نمی دانیم از کی شروع شده است ولی لااقل در تمام دورانی که چاپ جریان داشته و کتابها به صورت متعدد در دست مردم بوده، از آن زمان تا امروز از حافظ فال می گیرند. این نه تنها در زبان فارسی بلکه گمان می کنم تا آن جا که من بدانم در هیچ زبانی، کتابی نیست که بشود از آن فال گرفت یعنی مردم یک همچون مأموریتی را به آن کتاب واگذار کرده باشند.

این پژوهشگر می افزاید: زبان کنایه و دوپهلوی است که حافظ به کار می برد. هیچ کدام از شعرای ایرانی نتوانسته اند به اندازه حافظ مانند حافظ این زبان کنایه و دوپهلوی را داشته باشند و چنان که می دانید تمام غزلیات یک نوع حالت دوپهلوی دارند به این معنی که دو نوع مفهوم می شود از این شعرها گرفت، این چیزی است که بسیار آمادگی دارد مانند فال دربیاید، زمانی که می توان دو یا چند برداشت داشت، فرض کنید یک برداشت به طرف چپ یکی به طرف راست یکی به طرف زمین یکی به طرف آسمان، این برداشتها کمک می کند این ایهام و کنایه‌ای که هست و برداشت‌های مختلفی که ایجاد کرده شما را کمک می کند خودتان

برداشت کنید نه این که شعر به شما بگوید بلکه شما آن علاقه درونی خودتان را به حساب شعر می گذارید و آنچه را از زبان او می خواهید بشنوید از زبان خودتان در واقع از درون خودتان می شنوید. بنابراین این یک مورد مهمی است که کمک کرده است به ایهام خاص حافظ.

اسلامی ندوشن حافظ را شاعر عوام و خواص می خواند و می گوید: این هم خاصیت حافظ است که هم خواص از او بهره بگیرند و هم اشخاص کم‌سواد، اشخاصی که به زحمت خواندن می‌دانند، دیوان او را با آواز بلند می‌خوانند و تسلی پیدا می‌کنند، و این خاصیت همین کلمات و موسیقی کلام است که می‌تواند یک همچنین حالت تسلی خاطر ببخشد به کسان و همان‌طور که عرض کردم، این شاعر را آورده در سطح وسیع مردم عادی و در عین حال مشکل‌ترین شاعر فارسی شناخته شده و به صورت یک موجود معمایی او را در آغوش گرفته. این صفحه همچنین بخشی از کتاب «گفتن نتوانیم، گفتن نتوانیم» اسلامی ندوشن را درباره حافظ به اشتراک گذاشته است: «حافظ اگر تا این پایه مورد قبول مردم قرار گرفته، برای آن است که الگوی وجدان آگاه و ناآگاه ایرانی بوده و به زبان کنایه گفته است آن چه را که دیگران نگفته‌اند و یا ناتمام گفته‌اند. مردم صدای درون خود را از زبان او می شنوند و حیرت می کنند از این که او آن گونه به سراچه ضمیر آنان راه یافته. به این سبب به او لقب «لسان‌الغیب» داده‌اند و از دیوانش فال می گیرند.»

امروز شما

فرودین

راه درستی را انتخاب نکرده‌ای. به نظر می‌رسد این انتخاب آگاهانه نبوده و پایان خوبی هم نخواهد داشت. بهتر است در این باره بیشتر فکر کنی.

اردیبهشت

موقعیتی پیش می‌آید که تو باید دست به انتخاب بزنی. باید شرایط را از جوانب مختلف بررسی کنی و سپس درباره آن تصمیم بگیری.

خرداد

در رابطه با دیگران خوش برخورد و مهربان هستی اما در رابطه با دوست، سخت گیر و خشن می‌شوی. باید علت این برخورد را بفهمی و رفتار را عوض کنی چون دوست تو تکیه‌گاه توست.

دی

بزرگ‌ترین نقطه ضعف ما در درون ماست. موانع بیرونی در برابر این ضعف‌ها هیچ نیست. پس قبل از هر کار اول تکلیف را با خود روشن کن. تو دقیقاً چه می‌خواهی؟

بهمن

باید ناراحتی و اختلافات را با گفتگو حل کرد. اگر هیچ وقت در موردش صحبت نشود بعداً دچار ضرر می‌شوی. با یک گفتگوی دوستانه و صمیمی می‌توانید مشکلات و سوءتفاهم‌ها را حل کنید.

اسفند

کمی به احساسات و عواطف دیگران احترام بگذار. زمانی که با تو صحبت می‌کند، حتی اگر واقعاً حواست پرت است سعی کن با جملاتی به او نشان دهی که مثلاً توجه کافی را داری. حداقل اینطور او بین تو با دیوار فرق می‌گذارد.

مرداد

قبل از قبول کردن یک پیشنهاد باید خوب طرف مقابل را شناخت و در مورد آن تحقیق کرد و همه احتمالات را در نظر گرفت بعد جواب داد. عجله کردن در هر کاری پشیمانی به بار می‌آورد.

شهریور

باید با آغوش باز و روی گشاده با دوست و یا همسر برخورد کنی. هیچ کس نیست که عیب و یا ایرادی نداشته باشد. این مسئله در مورد خود تو هم صادق است. باید با گذشت از بعضی عیب‌ها چشم‌پوشی کرد.

خوانندگی

ثبت جشن‌ها و موسیقی نواحی ایران در میراث ناملموس زنده جاده ابریشم

جشن‌های «چهارشنبه‌سوری»، «مهرگان»، «چله‌نشین و شب یلدا»، «مهرگان» و «موسیقی نواحی ایران» در نشست جهانی میراث زنده جاده ابریشم معرفی و ثبت شدند.

به گزارش گروه فرهنگی ایرنا از روابط عمومی کمیسیون ملی یونسکو-ایران، نخستین نشست جهانی میراث زنده جاده ابریشم بر اساس مصوبه سومین نشست کمیته آماده‌سازی شبکه میراث زنده جاده ابریشم، با حضور نمایندگان از کشورهای گسترده جاده ابریشم به ویژه ایران، کره جنوبی، ازبکستان، تاجیکستان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، و همچنین متخصصان و پژوهشگران میراث ناملموس از دانشگاه‌های کشورهای حوزه آسیا و اقیانوسیه در ۶ و ۷ آبان‌ماه ۱۴۰۰ با ارائه سخنرانی‌های علمی و بررسی میراث ناملموس جاده ابریشم، و پیرو آن، دومین نشست با عنوان بررسی و تصویب جشن‌ها در تاریخ ۱۹ آذرماه ۱۴۰۰ برگزار شد.

چهارشنبه‌سوری، مهرگان، چله‌نشین و شب یلدا، مهرگان و موسیقی نواحی ایران در نخستین نشست جهانی میراث زنده جاده ابریشم - که به میزبانی مرکز بین‌المللی اطلاعات و شبکه میراث فرهنگی ناملموس در آسیا و اقیانوسیه (از مؤسسات درجه ۲ تحت نظارت یونسکو - ICHCAP) و UNESCO) در کره جنوبی، و موسسه بین‌المللی مطالعات آسیای مرکزی (IHAS) در ایگاس در سمرقند برگزار شد - معرفی و ثبت شدند در نشست نخست، پژوهشگران حوزه میراث ناملموس، از جمله الیزابت بلک استاد دانشگاه شهید بهشتی و دکتر هو - سی - لی استاد دانشگاه هان‌یانگ کره جنوبی، به بیان اهمیت جشن‌ها به عنوان بخشی از مهم‌ترین میراث زنده کشورها در جاده ابریشم بر اساس کنوانسیون میراث ناملموس یونسکو (کنوانسیون ۲۰۰۳) پرداختند و هر کدام از نمایندگان کشورها نیز ضمن ارائه کلیاتی از قابلیت‌های فرهنگی، اجتماعی و جایگاه جشن‌ها، تصویب کردند که جشن‌های زنده در جاده ابریشم برای بررسی و تصویب در برنامه سال ۲۰۲۱ ارائه شوند و در سال‌های بعد دیگر مؤلفه‌های فرهنگی و میراث ناملموس بررسی و معرفی شوند.

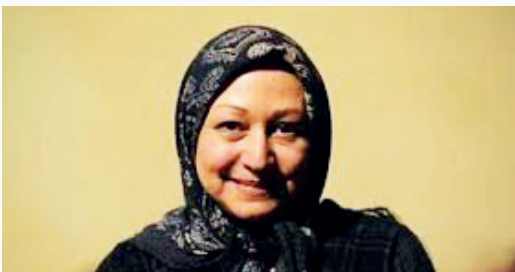
حسن باستانی راد نماینده کمیسیون ملی یونسکو و رابط ملی در برنامه جاده ابریشم یونسکو و رئیس مرکز پژوهشی جاده ابریشم دانشگاه شهید بهشتی، در این دو نشست جشن‌های ایرانی و موسیقی نواحی ایران را برای معرفی و تصویب در نخستین نشست جهانی میراث زنده ناملموس جاده ابریشم ارائه کرد.

باستانی راد در سخنرانی نشست نخست (۶ آبان)، جایگاه و کارکرد گاه‌شمار (تقویم) خورشیدی ایرانی را به عنوان دقیق‌ترین و یکی از کهن‌ترین گاه‌شمارها در جهان معرفی کرد که همچنان زنده و تقویم ملی، آئینی، رسمی و اداری ایران و برخی از کشورها مانند افغانستان و همچنین تقویم فرهنگی بسیاری از کشورهایی است که جشن‌های ایرانی مانند نوروز، چهارشنبه‌سوری، یلدا و... را برگزار می‌کنند.

او اشاره کرد: بی‌آنکه بسیاری از کشورها و فرهنگ‌ها، از گاه‌شمار ایرانی به عنوان تقویم رسمی و ملی استفاده کنند، اما شماری از جشن‌های ملی، عمومی و مهم آنها، جشن ایرانی و بر اساس گاه‌شمار ایرانی است؛ از آن میان، ۱۲ کشور عضو رسمی باشگاه نوروز و حتی کشورهایی مانند مغولستان که جشن نوروز در میان شماری از اقوام آنها برگزار می‌شود. این کشورها جشن نوروز و دیگر جشن‌های ایرانی را بر اساس تقویم رسمی پاس می‌دانند، اما تقویم رسمی آنها تقویم خورشیدی ایران نیست و ممکن است از گاه‌شمار میلادی / گریگوری در نظام اداری خود استفاده کنند، در حالی که برآمده از تاریخ و فرهنگ آنها نیست، اما گاه‌شمار ایرانی با فرهنگ این کشورها پیوند عمیق‌تری دارد.

باستانی راد اضافه کرد: زمانی که از جشن‌ها به عنوان میراث زنده جاده ابریشم صحبت می‌کنیم، به صفتی مانند کهن، متنوع، جهان‌گیر و زنده شناخته می‌شوند. یکی از راهزهای ماندگاری این جشن‌ها علاوه بر آنکه ناشی از تأثیرگذاری عمیق فرهنگی، پیوند جشن‌ها با طبیعت، فرهنگ، هنر، صلح، دوستی و تنوع اجتماعی و فرهنگی است، ریشه در آن دارد که در دقیق‌ترین گاه‌شمار جهان (گاه‌شمار خورشیدی ایرانی) معنا و مفهوم می‌یابند و از همین رو ایران جزو معدود کشورهایی است که تقویم رسمی و ملی آن هنوز زنده است. از این رو کشورهای گوناگون مانند کشورهای عضو باشگاه نوروز، جشن برخاسته میراث مشترک خود با فرهنگ، تاریخ و میراث ایرانی را متناسب با گاه‌شمار ملی، تاریخی و رسمی ایران برگزار می‌کنند، بی‌آنکه گاه‌شمار خورشیدی ایرانی، تقویم رسمی آنها باشد. مدیر علمی مجموعه از ایران چه می‌دانم و ویراستار کتاب‌های شب یلدا، تاریخ نجوم در ایران، و جاده ابریشم، ذقت علمی در تقویم خورشیدی ایرانی و کوشش‌های تصحیح آن از جمله در زمان حکیم خیام نیشابوری، را در پیوند با زمان دقیق برای برگزاری همین جشن‌ها و از جمله نوروز (آغاز بهار و سال نو در گاه‌شمار ایرانی)، یلدا (بلندترین شب در گاه‌شمار ایرانی) و به عنوان دقیق‌ترین و یکی از جغرافیای ایران) و دیگر جشن‌های ایرانی دانست.

خاطرات یلدایی مریم سعادت از یک همکاری رؤیایی

جمعی از هنرمندان سرشناس گرد هم آمده بودند تا اثری درخشان روی صحنه بیاورند. مریم سعادت جوان‌ترین عضو این گروه بود که هنوز در حال و هوای دانشکده به سر می‌برد.

به گزارش ایستا، نمایش «همان ناخوانده» به کارگردانی زنده‌یاد نصرت کریمی از جمله آثار موفق نمایش عروسکی است که سال ۱۳۶۴ در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان روی صحنه رفته است. این نمایش با عروسک‌گردانی هنرمندان شناخته شده‌ای همچون زنده‌یاد کامبیز صمیمی مفخم، مرضیه برومند، آزاده پورمختار، مسعود کرمانی، عادل بزوده، شاپور پورامین و با صدای زنده یاد جعفر والی در زمان اجرای خود با اقبال تماشاگران رو به رو شد و کانون پرورش فکری هم نسخه‌ای تصویری از آن تهیه کرد.

همزمان با شب یلدا فیلم این نمایش روزهای ۲۹ و ۳۰ آذرماه از سوی کانون اکران شده است.

به همین انگیزه خاطره بازی کوتاهی با مریم سعادت داریم که در آن دوره جوان‌ترین عضو گروه اجرایی این نمایش بوده است. سعادت، این نمایش را در کارنامه هنری خود اتفاقی رؤیایی می‌داند و به ایستا می‌گوید: هر چه در نمایش عروسکی دارم، از آقای کریمی است و بعد هم از ایرج طهماسب.

وی یادآور شد: آقای کریمی در دانشکده استاد ما بودند و زمانی که قرار شد برای ایشان بازی کنم، تازه درس عروسک‌گردانی از ایشان گرفته بودم.

او از آموزه‌های ارزشمند کریمی یاد می‌کند و ادامه می‌دهد: ایشان به ما یاد داد یک عروسک وقتی که دیالوگی ندارد، چگونه روی صحنه زنده و حاضر باشد. در واقع زنده بودن عروسک را به هنگام خاموشی آن، به ما آموخت. پیش از آن تصور می‌شد عروسک وقتی روی صحنه زنده است که حتماً دیالوگی داشته باشد.

سعادت اضافه می‌کند: در بازیگری و نمایش عروسکی بسیار از آقای کریمی آموختم. جلسات تمرین ایشان هم مانند کلاس درس بود؛ بسیار مفید و البته صمیمانه و هرگز اوقات تلخی او را ندیدم. در این نمایش هنرمندان دیگری هم حضور داشتند که سال‌هاست از میان ما رفته‌اند؛ کامبیز صمیمی مفخم و جعفر والی.

سعادت با به یاد آوردن خاطراتی از صمیمی مفخم ادامه می‌دهد: از زمان ورود به دانشکده ایشان را دیدم. خیلی زود با هم همکاری

شدم. اول در «شهر موش‌ها» و بعد هم «همان ناخوانده». او به عنوان بازیگری کاربلد، بسیار کمک کرد. بویژه در حوزه طراحی صحنه، خیلی از ایشان آموختم. همیشه صدایش در گوشم هست که می‌گفت بهترین طراحان صحنه در نمایش عروسکی کسانی هستند که تجربه عروسک گردانی دارند. همچنانکه حالا هم بهترین عروسک‌سازان ما کسانی هستند که عروسک‌گردانی کرده‌اند و ساز و کار هدایت عروسک را می‌دانند. این بازیگر که سابقه کارگردانی در تئاتر هم دارد، همکاری با زنده‌یاد جعفر والی را در نمایش «همان ناخوانده» افتخاری بزرگ می‌داند و می‌افزاید: همکاری با ایشان برای من که آن دوره دانشجوی بودم، مایه مباهات بود. آقای والی، این بازیگر و کارگردان درجه یک تئاتر، مهربانانه به ما جوان‌ترها کمک می‌کرد و هیچ ادعایی هم نداشت.

سعادت می‌گوید: اصولاً آن نمایش کاری عجیب بود با یکسری انسان مافوق مهربان و درجه یک که برایم لبریز از خاطرات شیرین است. فکر کنید در آن دوره خانم مرضیه برومند کارگردان مطرحی بود و در آن نمایش عروسک گردانی می‌کرد. دیگر دوستان هم به همین ترتیب. همه اینها، آن نمایش را به کاری جذاب تبدیل می‌کرد بویژه برای من که جوان‌ترین عضو گروه بودم.

او که تجربه همکاری با بسیاری از کارگردانان شناخته شده را دارد، ادامه می‌دهد: پروژه «همان ناخوانده» که مثل رویاست ولی هنوز هم وقتی با کارگردانی مانند دکتر رفیعی کار می‌کنم، تمرین‌های این بزرگان، بزرگ‌ترین کلاس درس دنیاست و می‌بینم در این سن و سال هنوز چه بسیار چیزها هست که می‌توانم یاد بگیرم و این بسیار لذت‌بخش است.

عکس روز:

بازار خرید شب یلدا

شهروند عکاس

عکس‌های حرفه‌ای خود را با کیفیت

مطلوب به آدرس ایمیل روزنامه طلوع

ارسال toloudaily@gmail.com

کنید تا در روزنامه درج گردد